

Pastorace – kvalita a systém

Kurz pro nemocniční kaplany

2019

Co je pastorage?

„Konkrétně zaměřené jednání s jednotlivým člověkem v rámci komunikace evangelia“

„Přemýšlet o svém životě v perspektivě křesťanské víry“

Filipským 1:15-18:

**Někteří sice káží Krista také ze závidosti a z
řevnivosti, jiní však s dobrým úmyslem.**

**¹⁶ Jedni z lásky, protože vědí, že jsem tu k
obhajobě evangelia,**

**¹⁷ druzí z touhy po uplatnění, ne z čistých
pohnutek, a domnívají se, že mi v mém
vězení způsobí bolest.**

**¹⁸ Ale co na tom! Jen když se jakýmkoli
způsobem, ať s postranními úmysly, ať
upřímně zvěstuje Kristus; z toho se raduji a
budu radovat.**

Jsme spolupracovníci na Božím díle,
a vy jste Boží pole, Boží stavba.

θεοῦ γάρ ἐσμεν **συνεργοί**, θεοῦ γεώργιον,
θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

1Kor 3,9

Veřejný závazek a standardy kvality

Je možno kvalitu pastýřské péče
standardizovat?

Je možno kvalitu pastýřské péče poměřovat
(evaluovat)?

Management kvality:

„Řízení kvality je především snaha o neustálé zlepšování, jehož výsledkem jsou efektivnější procesy a ve svém důsledku snížené náklady a zvýšená produktivita.“

Zdroj: <https://managementmania.com/cs/rizeni-kvality>

**Standards v pastorační kladou obvykle
důraz na:**

-Vzdělání

-Povolání (církví, jinak)

-Ekumenickou spolupráci

**-Pastorace je určena třem skupinám –
pacient, rodina/blízcí, personál / resp.**

(„spolupracovníci“)

**-Rozlišuje se mezi „spirituální“
(duchovní) a „pastorační“ péčí**

U kaplanů obvykle důraz na kompetenci

- Teologickou
- Etickou
- Vzdělávací
- Duchovní
- Komunikační

Součástí je:

„Prorocká dimenze“ pastorage

Standardy kvality – příklad

„standardy“, dnes raději „směrnice“

K čemu pastorage přispívá? (cíle)

- vnímá (akceptuje) člověka v situaci, v jaké se nachází; přispívá v systému nemocnice k respektu vůči důstojnosti každého života
- doprovází v rozvoji
- přispívá k (novému) utváření života s nemocí a/nebo s postižením
- posiluje zdroje (víru, naději,...)
- k hledání eticky odpovědného jednání
- Napomáhá zakusit odpuštění, vydržet zdrcenost
- být partnerkou pro rozhovory o víře a smyslu
- zásada: „jsi přijat a milován – jsme přijati a milováni“; dosvědčovat příklon Boží (solidaritu) vůči člověku

Standardy kvality

Koncept	Kvalita struktur	Kvalita procesu	Výsledná kvalita
<p>P A S T O R A C E</p> <p>Je... Vychází z ... (sebe pocho pení) „definice“</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pastorální vzdělání s „certifikátem“ • schopnost k dalšímu sebevzdělávání a supervizi • organizace času • rozvoj vlastní spirituality • multiprofesní síť • pověření církve • respekt ke svobodě svědomí • prostor (klidné, chráněné) pro modlitby a vysluhování svátostí • Vlastní rozpočet 	<ul style="list-style-type: none"> • vnímat (akceptovat) člověka v situaci, v jaké se nachází • pozornost • důvěra v samouzdravující síly toho druhého • důvěra v působnost pastoračního doprovázení • akceptovat konečnost a omezenost lidského života • schopnost reflektovat proces (transparentnost motivace vlastního jednání) • balance mezi blízkostí a distancí • osobní a strukturální autenticita • schopnost přiměřeného vystupování 	<ul style="list-style-type: none"> • nonverbální projevy spokojenosti • verbální projevy spokojenosti • pozorovatelné změny • „popularita“ • reflexe pastoračních rozhovorů s ostatními kaplany / jinými odborníky (pravidelně)

Standardy kvality

Evaluace / měřitelnost: Na výsledku pastorage

- oblast duchovní péče a její pojetí je známo pacientům, návštěvníkům a personálu, je zde prezentní a dosažitelná;
- pastorační péče je integrována do informačně-propagačního systému daného zařízení a je součástí komunikace různých služeb a podob práce uvnitř nemocnice i na veřejnosti (mimo prostředí dané nemocnice
- pacienti, návštěvníci, personál/spoupracovníci vnímají, že jsou respektováni pastorační péčí a jsou jí oceňováni
- služby, které pastorage nabízí, jsou také přijímány
- lidé se cítí být ve víře posílení, povzbuzeni,...
- v době krize, nemoci a úmrtí zakusí ti, kterých se to týká, nemocniční pastorage jako pomoc a podporu, která dodá odvahu k zápasu, ale i sílu k akceptaci
- Výrazným znakem měřitelnosti kvality jsou oborové konference, rozhovor kaplanů nad jednotlivými „případy“ s kolegy, s odborníky, s odborníky z jiných oborů, případně dalšími zúčastněnými.

Koncept pastorage

- Není pouze jeden, „ten správný“
- Utváří si každý pastor sám
- Neutváří si ho izolovaně, ale v rozhovoru se svojí (církvní, spirituální) tradicí, vírou, přesvědčením, ... a pochopitelně – odbornou literaturou a odbornou diskusí.

Koncept pastorage

Klade např. otázku na začátku:

- Kdo jsem já?
- Jaká je moje role?
- Jaké mám oprávnění k tomu, co tomuto pacientovi říkám?

Koncept pastorage

V pastoraci nejde o mě.
Ale pastorage se děje „skrze“ mě.

Koncept pastorage

- Jsem solidární s těmi, kdo mají trýzeň a sdílím jejich bezmoc (kriticko-prorocká poimenika)
- Vnímám nouzi mého protějšku, sdílím ji a nabízím útěchu (terapeuticko-dialogický koncept)
- Ty, kdo jsou oslabeni, uvádím do silového pole „toho svatého“, kde získají posilu (energeticko-mystagogická pastorage)

Kde vidím sám sebe?

- Jako solidárního se slabými?
- Jako toho, kdo „má účast“?
- Jako toho, kdo vede „k tomu svatému“?

Koncept pastorage

...je důsledkem skutečnosti, že:

- Nejednáme jako soukromé osoby, nahodile...
- Jednáme z pozice víry
- Chceme jednat transparentně a zodpovědně (odbornost, konsensus, projev kompetentnosti...)

PROČ a s jakým CÍLEM naši práci konáme?

<i>Definice pastýřské péče - obsah pastorace a její cíl</i>	jde o otázku, „kde stojím?“ a „kterým směrem se pohybují?“
<i>Teologický základ</i> <ul style="list-style-type: none">- <i>obraz Boha</i>- <i>obraz člověka (kdo je člověk?)</i>- <i>Jak chápu zdraví a nemoc?</i>	Na co (se) spoléhám? Z čeho vycházím?
<i>Adresát pastorace</i>	Kdo jsou ti, se kterými mluvím?
<i>Kdo jsem já? role pastýře a kompetenční předpoklady</i>	
<i>Kooperace (intra- a interdisciplinární spolupráce)</i>	
<i>Všednodenní praxe a volba metod</i>	Dle Doris Nauer

DEFINICE PASTORACE – několik příkladů

1) Pastorace je pomoc k víře a k životu z víry

2) Pastorace je bezmocné doprovázení, utěšující přítomnost, bezděčná společná cesta a společné snášení obtíží, které v je v posledku zaměřeno pouze na to, aby bylo umožněno každému člověku lidské bytí na základě jeho vlastní religiozity před Božíma očima

3) Pastorace je společné nevtíravé mystagogické hledání Božích stop. Protože Bůh je trvale v životě každého člověka přítomen jako tajemství, je pastorace zaměřena na pomoc lidem najít napojení na jejich vlastní nejhlubší duchovní touhy

4) Neexistuje žádné předurčení člověka k věčnému zatracení a utrpení. Existuje ale Boží předurčení k záchraně všech těch, kteří by jinak byli na věky zatraceni a ztrápeni, a toto předurčení bylo uskutečněno a zjeveno v Ježíši Kristu, v němž Bůh svět miloval tak, že jej jednou pro vždy smířil, ospravedlnil a stal se s ním solidárním. Pastorace je zvěstováním tohoto předpokladu.

5) Pastorace je komunikačním setkáním; není předstupněm nějakého („toho vlastního“) spasení, ani není přípravou konkrétní osoby na to, aby se v ní mohlo usadit evangelium. Pastorační komunikace je spíše fragmentární, skromný, ale docela konkrétní a prožitý kousek spásy, které nám zaslubuje evangelium.

6) Pastorace je terapeutická záchrana, která je zaměřena na člověka a nabízí mu poradenství v životě, v krizích, v otázkách smyslu. Pastorace zpracovává pomocí psychoterapeutických znalostí a metod jak intrapsychické tak interpersonální problémy a směřuje k uzdravení, k podpoře vědomí vlastní osobnosti, vlastní identity.

- 7) Pastorační péče je nabídka nové perspektivy; možnost uvidět sebe a svou situaci (nemocného) ještě jinými než jenými očima.
- 8) Pastorační péče v širším slova smyslu rozumíme takové jednání s člověkem, ve kterém ho respektujeme v jeho jedinečnosti, přistupujeme k němu z pozice věřících křesťanů, doprovázíme ho v jeho obtížích, nemoci, utrpení či umírání a pomáháme mu k lidsky důstojnému zvládnutí jeho životní situace včetně smrti, a to na jeho dostupné úrovni víry s perspektivou jejího možného rozvoje.
- 9) Člověk touží po možnosti existování na půdě, která jej unese. Touto půdou je živé slovo Boží. Všechno, co je nám jinak nabízené jako „život“, se v nejlepším případě podobá životu řezané květiny, která i přes krásnou vůni a barvu, které jí zůstaly, nutně musí uvadnout, protože je odříznuta od svých kořenů. A podle Calvina jde o to, aby člověk byl znovuzasazen ke svým životodárným kořenům, což nazývá *insertio*. A toto *insertio* se děje zvěstováním slova Božího v kázání a pastorační péči.
- 10) Podstatná úloha pastorační péče spočívá v tom, že spolu s druhými lidmi vydržíme bezmoc a neschopnost jim pomoci. Právě v tom se pastorační péče prokáže jako mocná a je pomocí.

Teologický základ/ Z čeho vycházím? Na co spoléhám?

Obraz Boha

vševědoucí, všemohoucí, transcendentní, je to moc a energie, pastýř, který opatruje a chrání, lékař duší, garant pořádku a smyslu, přítomný v chudých,

Biblické obrazy Boha?

Obraz člověka

Boží obraz, hříšník, nedokonalý, protože potřebuje záchranu a spásu, spirituálně založená bytost, ubohé stvoření,...

Jakou roli hraje víra „klienta“?

Jakou roli hraje skutečnost, zda si za nemoc (či svůj problém) může či nemůže?

- Adresát pastorage – kdo je ten, ke kterému mluvím?
- Kdo jsem já? Role pastýře a kompetenční předpoklady
- Kooperace (porozumění kooperaci - „nutné zlo“? Kdo všechno je spolupracovník v uzdravném, podpůrném procesu pacienta?)
- Praxe a metody (odpovídají danému konceptu? Vycházejí z něj?)

Děkuji Vám za pozornost.